

Öner Demirel¹ ile Ruşen Keleş Üzerine

Ruşen Keleş Hoca ile tanışıklığınız ne zamana dayanıyor? Yollarınız ne zaman keşişti? Ruşen Hoca'yla nasıl tanıştığınızı anlatabilir misiniz?

Hocamı tanımam, 90'lı yılların ortalarında Ruşen Hocamızın yeğeni Mahpeyker ablamın eşi, aynı zamanda Karadeniz Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Başkanı, Prof. Dr. Ali Özbilen hocamızın sayesinde oldu. Hocamın Trabzon'lu olduğunu da bu vesileyle öğrenmiş bulunuyordum. Sonraki zaman diliminde hocam, Trabzon'a çeşitli vesilelerle geldi ve ben de her defasında katıldığı etkinlikte bulunmaya özen gösterdim.

Daha sonra, hocamla, 2000 Yılında TMMOB Peyzaj Mimarlığı Odası'nun düzenlemiş olduğu Kongre'de aynı oturumda yan yana bildiri sunma onurunu yaşadım. Sevgili hocam, sunumunu yaparken onu hayranlıkla dinlediğimi hatırlıyorum.

Sonraki tarihlerde yine Trabzon'da, şimdi Aksaray Üniversitesi Rektörü olan öğrencisi, benim de lojmandan komşu olduğum Prof. Dr. Yusuf Şahin'in düzenlemiş olduğu Uluslararası kongrede sohbet etme ve kendisini dinleme fırsatı buldum. Benim için büyük bir mutluluktu.

2021 yılında, Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde yapılan bir doktora jürisinde hocamla beraber aynı jüride olmak, ne büyük bir gurur ve övünç kaynağı oldu benim için. Jüri sonrası aynı fotoğraf karesinde olmanın mutluluğunu kelimelerle anlatmam çok zor. Hocamın, jüriden sonra Öner, daha sık görüşelim, diyerek bana serzenişte bulunmasının bile beni mutlu ettiğini söylemeliyim.

¹ Prof. Dr., Güzel Sanatlar Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı

Daha sonrasında hocamı yalnız bırakmadım. Aralık 2021 yılında düzenlemiş olduğum ve başkanlığını yürüttüğüm kongre (CEDESU 2021)'nin açılış konuşmasını yapmak üzere korkarak kendisine teklif ettiğimi hatırlıyorum. Öncelikle Prof. Dr. Mehmet Tuncer hocama, Ruşen Hocama, açılış konuşması yapması için teklif etmeyi düşündüğümü ancak hocamın bu kadar yoğun programı içerisinde bana zaman ayırıp ayıramayacağı konusunda tereddüt içerisinde olduğumu paylaştım. Mehmet hocamın bana bu konuda cesaret verdiğini hatırlıyorum. Cesaretimi toplayıp kendisini aradığımda ne kadar içten ve samimi bir ses tonuyla beni karşıladı ki bu tutumundan çok etkilendim. Hocam, dedim, Kongrenin Açılış konuşmasında eğer zamanınız olursa bizi onurlandırırırsanız çok memnun olurum, 10 dakikalık bir sunumunuz bile bizim için çok önemli diyebildim. Hocam, Öner 10 dakika benim için çok az, biraz daha uzun olursa sevinirim, diye espri yaptığını hatırlıyorum. İnanılmaz mutlu olmuşum.

Ruşen Keleş Hoca'nın yaşantımıza ve kariyerinize nasıl bir katkısı oldu?

1957 yılından bu yana ülkemizin aydınlanmasına kazandırdığı sayısız eserlerle katkıda bulunan ve hepimize ışık kaynağı olan değerli hocam, 65 yılı aşkın bir süreden beri azimle, emekle, sabırla, büyük bir özveriyle ilmek ilmek işlediği bilgi dağı haline dönüşmüş olan kaynaklarını, büyük bir aydın sorumluluğuyla da ülkemiz insanlarına, araştırmacılarına, kamuya ve sivil inisiyatiflere, beslenmeleri, yararlanmaları, uygulamaları için vermeye ve öğretileriyle onlara rehberlik etmeye devam ediyor.

Hocam, önünüzde saygı ile eğiliyorum.

Mutluluğunuz, mutluluğumdur.

Ruşen Hoca ile ilgili aklınıza gelen bir anıyı anlatır mısınız?

90'lı yılların sonuna doğru, hocam, eşimin ilk mezunları arasında olduğu Kanuni Anadolu Lisesi tarafından konuşmacı olarak Trabzon'a davet edilmişti. Ben de izleyenler arasındaydım, Öyle sanıyorum, konferans salonunda izleyenler arasında hocamın ilkokul öğretmeni de vardı. Hocam sunumunu tamamladıktan sonra, ilkokul öğretmeni söz alarak,

Ruşen! Dedi. Sen çok akıllı bir çocuktun, çok çalışkandın, okudun, profesör oldun evladım, artık yeter, Trabzon'a gel, Memleketinde Belediye Başkanı ol, kentimizi daha da güzelleştir, bu şehri yönetenlerin senin kadar bilgisi ve görgüsü yok, dedi. Salon alkıştan ve biraz da kakkahadan çınlıyordu. Hocamız, kürsüden

öğretmeninin yanına giderek elini bir öğrenci edasıyla öptüğünü ve biraz da utan-
dığını hiç unutamıyorum.

Bunların dışında eklemek istediğiniz bir husus var mı?

Toplumların Yazgısı ve edinimler, o toplumların Ortak Projeksiyon bi-
rikimlerinin sonucudur. Bir ülkenin tanınırlığını ve Dünya'daki yerini ba-
zen bilim insanı, yazar, sanatçı ya da aktivist belirler. Elime bir yazı geçti.
Mahfi Eğilmez tarafından 11 Şubat 2017 tarihinde kaleme alınmış.

1890 yılında doğan Charles De Gaulle, yirminci yüzyılın önde gelen asker ve
devlet adamlarından birisiydi. Fransa'nın Alman işgalinden kurtulmasına önder-
lik etti. Ardından da Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı yaptı. Cezayir'in bağımsızlık savaşına giriştiği ve Fransa'nın bu ayaklanmaları kanlı bastırma girişimiyle
karşıladığı yıllarda Sartre, Paris sokaklarında bu haksız işgali kınayan bildiriler
dağıtıyor ve gösterilere önderlik ediyordu. Böyle günlerden birinde hükümetin
önde gelen üyeleri, Sartre'a ve önderlik ettiği kişilere gözdağı verilmesi önerisini
getirdiler. De Gaulle bu öneriyi reddetti. Öneriyi getirenlere: "Sartre Fransa'dır"
dedi. Yani bir anlamda "Sartre'a ceza vermek Fransa'ya ceza vermektir, kendinize
gelin" demiş oldu.

Ve Mahfi Eğilmez, yazısının devamında ülkemiz aydınlarının karşılaştığı
bir olayı bizimle paylaşıyor.

Sosyal medyada ve televizyonda Mülkiye'den atılan akademisyenlere destek
amacıyla okulun önünde düzenlenen direnişe katılan 82 yaşındaki Korkut Bora-
tav hocayı görünce içim titredi.

Bu ülkede o resmi gören kaç kişinin içi titremiştir merak ettim.

Bizim kendimizle iç hesaplaşma (oto-kritik) yapmamızı sağlayan ve as-
lında bizi daha duyarlı bir birey, daha iyi bir insan olmaya özendiren ve
biraz da bizim iç huzursuzluğumuza neden olup rahatımızı kaçıran kitap-
lar, ki onlar, medeniyetin adım taşları, Kitabın sayfaları arasına gizlenmiş
harflerin beyinlerde bıraktığı **aydınlanma süreci** ve bireye tattırdığı **ente-
lektüel lezzet**, uygarlığın temel taşlarıdır. Toplumumuzun sosyal hiyerar-
şisini belirleyen bu kültürel seviye farkı, bireyin kent yaşamındaki duyar-
lılığıdır ve bize, kent yaşamının her noktasında kentlerin gerçek sahiplerin
davranışlarındaki detaylarda hissettirir.

Yerleşik kültürün bize kazandıracağı medeniyetin izlerini, Ruşen ho-
cam, yaptığı, yazdığı, konuştuğu, paylaştığı, anlattığı her ortamda bütün
vücut diliyle hissettirmeye çalıştı.

Bütün bu yaptıklarının yanında, bizi kucaklayan, saran, sarmalayan, insan sıcaklığı, mütevazı kişiliğı ve insana değer veren, rahatlatan paylaşımcı yönü, bende hayranlık uyandıran yönleri oldu.

Katkımız için çok teşekkür ediyoruz.